

Gud hjelpe meg – så vanskelig alt er blitt ? Kan de ikke bare svare ja eller nei på under 10 sekunder så vi blir ferdig med det og får et svar i et hvert fall – og matro. Ja eller nei ?!

Hallo? Var det noe der? Noe mer?

Noe å tro på? Noen å tro på?

Det er jo mye bra også, da. Alt er ikke helsvart – sant? De nære tingene for eksempel. Kanskje vi skulle konsentrere oss om dem?

Hvorfor kommer du i dag?

Hva er det som plager deg?

Når og hvor begynte det?

Hva tror DU det kommer av?

Hva trenger du?

De lange gode parløpene med pasientene – kontinuiteten og kvaliteten. Den daglige variasjonen i det allmennmedisinske arbeidet. Overraskelsene – de uventede løpene. Den sjeldne dramatikken, som så mye dreier seg om – og de hyppige gledene. Alt i orkesterplass. Inkluderende friskmelding idag?

Informasjonsrike pasienter. De har jo alltid visst mest om seg selv. Internett – fra informasjonssøppelfylling til samarbeidsarena over kunnskap av god kvalitet i pasientmøtet. Stortingspolitikere, byråkrater, journalister, ukebladene og alternativindustrien: Skolemedisinen er på vei ut og den kunnskapsbaserte på vei inn. Men trua skal ha sin plass og vi skal alltid lete –

Forholdet mellom Hjelperen
og den der skal hjælpes
maa være saadann – at man
Naar det i Sandhed,
Skal lykkes En at føre et Menneske
Til et bestemt Sted,
Først og fremmest maa passe paa
At finde Ham
Der hvor Han er og begynde der.

(Søren Kierkegaard.
«Brudstykke af en likefrem Meddelelse» (1859))

Som havet så samfunnet – ustanselig endring, men medisinen følger heldigvis ikke med på alle områder – noe står som fjell. Sjøen trenger noe fast å bølge mot ...

Har du kommentarer, reaksjoner eller spørsmål om artikkelen? Inspirerer den deg til å skrive noe selv? Ansvarlig redaktør for denne artikkelen har vært Ola Nordviste. Kontakt ham på nordviste@c2i.net

Nye og gamle helseveiledere

AV OLA NORDVISTE

Som vi nevnte i siste nummer av Utposten utga Sosial- og helsedirektoratet i sommer sin veileder til den nye forskriften om miljørettet helsevern. Veilederen er blitt overraskende lite omtalt.

Selv om Utpostens redaksjon jobber med saken er har det ikke vært mulig å få frem noen anmeldelse eller reaksjon på produktet så langt. Det er da heller ikke gjort i en håndvending; dokumentet er meget kompakt og er likevel på 150 sider.

I mellomtiden kan vi hygge oss med den forrige (?) veileder i miljørettet helsevern utgitt i 1833 (annet opplag) av Det kongelige Departement for Kirke- og undervisningsvæsenet. De miljømedisinske råd var så få at en inkluderte litt allmenn helseopplysning også. Heftet ble da på hele åtte sider – i lommeformat. Heftet ble kalt:

«Almindelige Regler for Sundhedens Vedlikeholdelse og de Sykes Pleie til Landalmuens Nytte»

Det inneholder fjorten regler som – i kortform – er referert nedenfor. Det er fristende å legge på kommentarer både på ordbruk og emner, men vi overlater den gleden helt og holdent til Utpostens lesere.

Først tre råd om kosthold og alkohol:

- 1) Al Umådelighed i Mad og Drikke er skadelig; men meget skadelig er overdreven Nydelse av Brændevin. For Børns helbred er denne drikk alltid skadelig.
- 2) Raadne eller bedærvede Fødemidler og Kjød av selvdøde Kreaturer bør aldrig nydes.
- 3) Kobberkar, der bruges til Madlavning, bør være vel for-tinnede.

Så følger tre råd om urenslighet i klær og hud:

- 4) Gangklæder og Sengeklæder, der ere benyttede av personer som kort Tid i Forveien have været syge eller ere bortdøde, indeholde ofte Smittestof hvorved Sygdom meddeles dem, der bruge slike Klæder. Alt Tøi bør underlades Vadsk med kogende Vand. Dynen og laadne Skindfeller renses ved at Indlægges i en passende opphædet Bagerovn eller Badstue.

- 5) At sove i vaade Klæder er ofte Aarsag til slemme Sygdomme; selv Radesyge (=syfilis, forf.anm.) kan deraf opstaae.
- 6) Sygdomme opstaae ofte i Ureenlighed i Huden eller i de Klædebon, der bæres nærmest Kroppen. Begge Dele bør derfor flittigen vadskes.

Våre oldeforeldres inneklime og temperatursvingninger ble vist oppmerksomhet i de to neste rådene som også inkluder litt allmennmedisinsk akuttmedisin ved forfrysning:

- 7) Luften fordærves alltid i de Rum, hvori flere Mennesker ere samlede med mindre den jevnlig forfriskes derved, at Vinduer eller Døre aabnes.
- 8) Al pludselig overgang fra Kulde til Hede eller modsat skader Helbredet. ..Ere Ansigt, Hænder eller Fødder bleve angrebne av kulden bør man bade den frosne Deel med iskoldt Vand eller gnide den med Sne eller Iis indtil den av Kulden angrepne Deel igjen erholder fin naturlig Varme og Følelse. (Se for øvrig utfyllende kommentarer i Utpostens artikkel om hypotermi og forfrysning på side 34-37 i nr. 7/03)

Så følger igjen et råd om kosthold og alkohol:

- 9) Syge kunne ikke taale saa meget Mad som Sunde. Ved at paanøde dem Andet eller Mer deraf,... forverrer man Sygdommen. Barselquinder maae ingenlunde overvældes med Mad, Kaffe eller Brændevin.

Så kommer reklamen:

- 10) Mangen Sygdom vilde være let at helbrede naar Lægens Raad blev søgt i tide.

Her fødes MSIS:

- 11) Er Nogen beladt med Sygdom og holder den skjult er det Pligt for Huusfaren at gjøre Anmeldelse herom til Øvrigheden eller Lægen.

Mer reklame, denne gang litt mer indirekte:

- 12) De Raad som Quaksalvere og de saa kaldte kloge Koner meddele, bringe som oftest mer Fordærvelse, end Nytte, med sig. De giver lett Raad i Blinde til stor Skade for dem, der troe og følge deres Ord.

Vaksinasjonsprogrammet trengte da, som nå, en booster-dose :

- 13) Man bør så tidliget som mulig benytte Vaccinationen, dette vern imod de ødeleggende Børnekopper

En kort reklamesnutt med en liten appell til slutt:

- 14) Læger og Jordmødre ere opplærte og forordnede til Almuens Nytte. De fortjene derfor Almuens Tillid og den bør søge deres Raad og Hjælp.

Noen nyttige råd, andre virkelighetsfjerne – omtrent som i dagens veiledere?

(Tak til dr Marit Hegde, Fagernes, som overrakte dette artige heftet til meg som avskjedspresang da jeg sluttet etter 21 år som lege i Nord-Aurdal.)

Har du kommentarer, reaksjoner eller spørsmål om artikkelen? Inspirerer den deg til å skrive noe selv? Ansvarlig redaktør for denne artikkelen har vært Ola Nordviste. Kontakt ham på nordviste@c2i.net

